

1) равенства всех членов мирового сообщества, что будет выражаться в непосредственном превалировании коллективной безопасности как одной из основных целей международного сообщества;

2) создания благоприятных условий для установления доверительных отношений между государствами;

3) дальнейшей разработки и внедрения международно-правовых механизмов, с помощью которых будет возможно эффективное альтернативное мирное разрешение международных конфликтов.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Новиков Г. Н. Теории международных отношений. / Новиков Г. Н. // Иркутск: Изд. Иркут. ун-та, 1996. - 298 с.

2. Договор между Российской Федерацией и Соединенными Штатами Америки о мерах по дальнейшему сокращению и ограничению стратегических наступательных вооружений от 08 апреля 2010 г. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.kremlin.ru/ref_notes/512

3. Многостороннее ядерное разоружение. Алексей Арбатов. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http:// nvo.ng.ru/concepts/2012-05-25/1nuclear.html](http://nvo.ng.ru/concepts/2012-05-25/1nuclear.html)

Москальова М. В.,

студентка,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ЩОДО ПРОБЛЕМИ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЛІКВІДАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ВІЙСЬКОВИХ БАЗ

Практика міжнародних відносин свідчить про те, що ліквідація іноземних військових баз є складним процесом з точки зору його міжнародно-правового регулювання.

Проблему ліквідації іноземних військових баз в контексті міжнародного права досліджували багато вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Дж. Вудлайф, Е. Кулі, Х. Спрейт, О.І. Селіверстова, О.Ю. Іванченко, В. М. Носов, Е. Р. Алієв та ін.

Метою даної роботи є дослідження основних міжнародно-правових засад ліквідації іноземних військових баз та виділення основних підстав і особливостей цього процесу.

Однією з причин важливості ліквідації іноземних військових баз є те, що вона може нести особливі ризики як для двосторонніх, так і для багатосторонніх відносин в даній сфері. На практиці міжнародних правовідносин в цій сфері траплялися випадки, коли з приводу ліквідації іноземних військових баз виникали конфлікти між державою перебування і державою, що контролює іноземні військові бази.

Підвищена конфліктогенність питання завжди зумовлювала особливу увагу до його регулювання з боку міжнародних організацій. Зокрема, Генеральна Асамблея ООН в своїх резолюціях неодноразово закликала до ліквідації тих іноземних військових баз, які загрожують процесам деколонізації, а останні розглядалися як інструмент поневолення та експлуатації могутнішими державами слабших, а, отже, створювало перешкоду для міжнародного миру та безпеки, що зумовлює необхідність їх ліквідації.

Аналіз практики міжнародних правовідносин з цього приводу дає змогу виділити чотири основні підстави, за яких вона відбувається. Зокрема, такими є:

1. Закінчення строку дії або припинення дії міждержавного договору, на підставі якого створено іноземну військову базу. Ця підстава є найбільш об'єктивною та широко використовується при укладенні строкового договору між державами. Прикладом такої ситуації є ліквідація військових баз США «Субік Бей» та «Кларк» на території Філіппін у 1992 році.

2. За згодою обох сторін. В цьому випадку сторони домовляються між собою про порядок ліквідації іноземних військових баз, виведення військ та військового майна. Дані домовленості можуть бути оформлені у вигляді міждержавного договору. Наприклад, при ліквідації Батумської та Ахалкалакської військових баз Росії на території Грузії, між сторонами було укладено Угоду про строки, порядок тимчасового функціонування і виведення російських військових баз та інших військових об'єктів Групи російських військ у Закавказзі, розташованих на території Грузії від 31 березня 2006 р.

3. У зв'язку з одностороннім рішенням однієї зі сторін. Слід зазначити, що у випадку односторонньої ліквідації значно вищими є ризики виникнення конфліктів з приводу баз і знижується ефективність процесу ліквідації: держава, що їх контролює, може просто відмовитися виконувати рішення держави перебування про ліквідацію і цей процес може значно ускладнитися, або ж стати не-

можливим взагалі. Підставами односторонньої ліквідації іноземних військових баз можуть стати невиконання чи порушення умов їх функціонування.

Наприклад у 2005 р., при ліквідації військової бази США «Карши-Ханабад» на території Узбекистану, узбецька влада заявила, що це відбувається у зв'язку з тим, що: «...США не відшкодували збитки заподіяні навколишньому середовищу», які були пов'язані з функціонуванням бази. При односторонній ліквідації можуть виникати ситуації, коли держава, що контролює військову базу, може відмовитися виконувати рішення держави перебування прийняте в односторонньому порядку.

Яскравим прикладом також може слугувати угода між США та Кубою про оренду території «Гуантанамо» для «використання її виключно в якості вугільної чи військово-морської бази та не для жодних інших цілей». У січні 2002 р. на базі «Гуантанамо» було створено в'язницю для осіб, звинувачених владою США в різних злочинах, зокрема, у тероризмі. Кубинська сторона заявила, що створення і функціонування в'язниці на базі «Гуантанамо» є нецільовим використанням її території та порушенням положень угоди і висунула вимогу ліквідації бази.

4. Досягнення цілі (цілей) функціонування іноземних військових баз. Часто створення іноземних військових баз пов'язане із необхідністю досягнення певних цілей. Такими цілями можуть бути, наприклад, підтримка військових операцій чи забезпечення миру та безпеки в певному регіоні та ін. Після досягнення цих цілей постає питання про ліквідацію таких військових баз. Так, згідно Договору про союз між Великобританією та Єгиптом 1936 р., передбачалося, що британські військові бази будуть розташовані в зоні Суецького каналу доти, доки єгипетська сторона не буде в спроможна захищати цей район самостійно.

Підсумовуючи, можна дійти висновку, що процес ліквідації іноземних військових баз включає в себе припинення іноземної військової присутності на території держави перебування. Існують кілька підстав ліквідації, але кожна з них не є досконалою та потребує додаткової правової регламентації.

Ліквідації у зв'язку з закінченням строку дії відповідного міжнародно-правового акту є найпоширенішим випадком, але виникають складнощі в разі, якщо цей акт не містить визначеного строку дії. Саме тому ліквідація за згодою обох сторін є більш

ефективною, проте і в цьому випадку можуть виникнути складнощі у погодженні строків та етапів ліквідації, майнових питань і т.п. В разі ліквідації у зв'язку з одностороннім рішенням однієї зі сторін, існують ризики виникнення спорів в разі наміру іншої сторони ліквідувати базу. Ліквідація у зв'язку з досягненням цілей функціонування іноземної військової бази відбувається відповідно до положень міжнародних договорів, де встановлюється мета створення та функціонування бази.

*Petrova M. V.,
student,*

National University «Odesa Law Academy»

LEGAL STATUS OF PRIVATE MILITARY AND SECURITY COMPANIES IN THE INTERNATIONAL LAW

Over the past 20 years, more and more functions that were carried out by state forces previously, have been transferred to the hands of private military and security companies. Private military and security companies is a very common in the international practice structure, which is authorized by the states for special tasks, and their presence in the armed conflicts is not a new phenomenon. At that moment there are more than three thousand of these companies operating in more than 60 countries; according to experts, the annual turnover of the global market for private military services is now up to \$200 billion, and the number of customers seeking for services of private military companies increases every year. Moreover, the services of private companies providing security services address not only the state but also commercial companies, international, regional and non-governmental organizations.

Private military and security companies are not subordinate to the military command, unless they are civil servants. But operating in armed conflicts their employees can get state military clothing, including protective equipment, and even a personal weapon.

In Ukraine, there are also such military services and security companies, they are Omega Consulting and Vega Strategic Services. Their services include support and escorting cargo, delegations, media groups, foreign tourists, citizens and individuals; protection of the important and strategic facilities; analysis of potential risk and the